

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annettua lakia siten, että maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttäminen olisi mahdollista tuottajille vahvistettujen maidon viitemäärien välittämisessä ja viitemäärien kansalliseen varantoon ostamisessa. Kiintiökauppojen maksuliikenne ehdotetaan hoidettavaksi maatilatalouden kehittämisrahaston kautta.

Viitemäärän ylityksestä suoritettavan lisämaksun laiminlyönnistä määrättävät maksun korotukset ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi muiden vastaavien maksujen kanssa. Lakiin sisältyvässä muutoksenhakusäännöksessä olevaa viittausta ehdotetaan samalla muutettavaksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

---

**PERUSTELUT**

**1. Nykytila**

Euroopan yhteisön (EY) voimassa oleva maitokiintiöjärjestelmä perustuu maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3950/92 sekä sen täytäntöönpanosta maito- ja maitotuotealan lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuun komission asetukseen (ETY) N:o 536/93. Kullekin jäsenvaltiolle on neuvoston asetuksessa vahvistetut kokonaiskiintiöt, joita tilakohtaisten viitemäärien yhteen laskettu määrä ei saa ylittää meijerimaidon eikä suoramyynnin osalta. Suomen meijerimaitokiintiö on nyt 2 355 000 tonnia, kun tuotantoon vuonna 1995 palanneiden niin sanottujen "SLOM"-tuottajien viitemäärät on lisätty maakiintiöön.

Mikäli maakiintiö ylittyy, joutuu jäsenvaltio maksamaan komissiolle lisämaksua, jonka suuruus on 115 prosenttia maidon tavoitehinnasta. Maksu peritään tuottajilta, jotka ovat ylittäneet viitemääränsä. Nykyisellä ecu:n kurssilla ja maidon tavoitehinnalla

maksu olisi noin 2,16 markkaa kilolta.

Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (355/1995), jäljempänä maitokiintiölaki, mukaan 1 päivänä huhtikuuta 1995 alkavalla 12 kuukauden jaksolla tilalla käytettävissä olevaa meijerimaidon viitemäärää määrättäessä perusteena on Euroopan unionin jäsenyyden vuoksi kumotun maidon kaksihintajärjestelmän mukainen tuottajan tuotantokiintiö. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa sen prosenttiosuuden, joka tuotantokiintiöstä vahvistetaan tuottajan viitemääräksi. Kaksihintajärjestelmän mukaisten tilakohtaisten tuotantokiintiöiden määrä oli maaliskuun 1995 lopussa noin 217 miljoonaa kiloa eli yhdeksän prosenttia suurempi kuin maakiintiö.

Tuotanto-oikeuksien leikkaus yhdeksällä prosentilla olisi ollut erittäin haitallista Euroopan unionin jäsenyyteen sopeutumisessa tarvittavan rakennekehityksen kannalta. Se olisi aiheuttanut ongelmia erityisesti tuotantoon laajentaville yrittäjille, koska EY:n investointitukia myönnetään vain vahvistettua

viitemäärää vastaavan suuruiseen investointiin. Tuotantoon kehittävä tuottaja olisi joutunut ostamaan laajennusta vastaavan viitemäärän lisäksi myös viitemäärän leikatun osan, mikä olisi lisännyt investoinnin kustannuksia. Lisäksi tuotanto-oikeuksien leikkaaminen olisi aiheuttanut taloudellisia menetyksiä niille tuottajille, joiden nykyinen tuotanto olisi leikattua viitemäärää suurempi, koska kansallista pohjoista tukea voitiin maksaa vain viitemäärään saakka.

Edellä mainituista syistä maa- ja metsätalousministeriö ryhtyi heti Euroopan unioniin liittyminen jälkeen selvittämään mahdollisuutta saada siirtymäaikaa viitemäärien sopeuttamiseen maakiintiön tasolle. Vuoden 1995 lopulla päättyneiden neuvottelujen jälkeen komissio antoi helmikuussa 1996 asetuksen maito- ja maitotuotealan lisämaksujärjestelmän soveltamista koskevista toimenpiteistä Suomessa (EY) N:o 204/96. Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan Suomen tilakohtaisten viitemäärien (kiintiöiden) yhteismäärä voi enintään 31 päivään maaliskuuta 1997 asti ylittää vastaavan taatun kokonaismäärän (maakiintiön). Artiklan 3 kohdan mukaan Suomen kansallisessa varannossa olevia määriä alennetaan siten, että tilakohtaisten määrien ja kansallisen varannon yhteismäärä on yhtä suuri kuin Suomelle vahvistettu maakohtainen kiintiö. Jos tämä alentaminen osoittautuu riittämättömäksi, Suomen on asianmukaisesti alennettava myönnettyjä tilakohtaisia viitemääriä. EY:n säännöksissä edellytetään, että alentaminen tehdään samalla prosentimäärällä kaikkien maidontuottajien osalta.

Suomessa tuottajilla olevien viitemäärien yhteismäärä ylittää maakiintiön edelleen noin 105 miljoonalla litralla eli noin 4,5 prosentilla. Viitemäärät sopeutetaan maakiintiöön 1 päivänä huhtikuuta 1997 alkavan tuotantojaksolla.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja saatiin käyttää vuoden 1995 talousarvion mukaisesti 75 miljoonaa markkaa tuottajilla olevien maitokiintiöiden vähentämisestä aiheutuvien korvausten maksamiseen. Maidon tuotantokiintiöiden vähentämisestä maksettavista korvauksista annetun valtioneuvoston päätöksen (414/1995) mukaisesti varoja käytettiin keväällä 1995 tähän tarkoitukseen noin seitsemän miljoonaa markkaa. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyi tuolloin kaikki tarjoukset, jotka eivät ylittäneet 1,50 markan litrahintaa. Valtuudesta keväällä

käyttämättä jääneestä 68 miljoonasta markasta käytettiin noin 64,6 miljoonaa markkaa meijerimaidon viitemäärien vähentämisestä maksettavista korvauksista annetun valtioneuvoston päätöksen (1315/1995) mukaisesti viitemäärien alentamisesta maksettaviin korvauksiin kiinteällä hinnalla, joka oli koko tuotantokiintiöstään luopuvalle 1,50 markkaa litralta. Osasta kiintiötään luopuville maksettiin 1,20 markkaa litralta. Näiden päätösten perusteella sopimuksia tehtiin yhteensä noin 50 miljoonasta litrasta.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on 29 päivänä helmikuuta 1996 antamassaan ennakkoratkaisussa N:o C-215/94 katsonut, että alkutuottajan maidontuotannon lopettamisesta saamat korvaukset eivät ole palvelun myynnistä saatuja korvauksia, eikä niihin siten kohdistu arvonnalisävero. Sen sijaan pelkän viitemäärän luovuttaminen tuottajalle valtion välitykselläkin on arvonnalisäveron alaista toimintaa.

Kullakin jäsenvaltiolla tulee olla maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3950/92 tarkoitettu kansallinen varanto, josta voidaan tietyin perustein myöntää viitemääriä tuottajille. Kansalliseen varantoon voi kerääntyä viitemääriä muun muassa siten, että jäsenvaltio vähentää tasapuolisesti kaikkien maidontuottajien viitemääriä ja siirtää vähennetyt viitemäärät varantoon. Jäsenvaltiot voivat määrittää ne edellytykset, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen tai sen nimeämä toimielin voi jakaa uudelleen tuottajille ennakkomaksua vastaan muilta tuottajilta vapautuneet viitemäärät.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei edellä kuvatun ylikiintiöongelman vuoksi ole nykyisin käytettävissään varantoa, josta voitaisiin jakaa viitemääriä tuottajille, koska tuotantokiintiöitä on poistettava markkinoilta maakiintiöön sopeutumiseksi. Kiintiöjärjestelmän toimivuus edellyttää kuitenkin tietyn suuruisen kansallisen varannon muodostamista, josta voidaan myöntää viitemääriä esimerkiksi EY:n investointitukia saaville sellaisille tuottajille, joiden viitemäärää alennetaan tilakohtaisten viitemäärien sopeuttamiseksi maakiintiöön huhtikuun alussa 1997 alkavalle tuotantojaksolle.

Maidon tuotantokiintiöiden hinnat ovat määrättyneet viime vuosina tuottajien keskinäisten sopimusten perusteella ilman viranomaisohjausta. Myytyjen kiintiöiden arvonnalisäverolliset hinnat ovat olleet 1 päivän

huhtikuuta 1995 ja 31 päivän lokakuuta 1995 välisenä aikana tehdyissä kaupoissa keskimäärin noin 1,50 markkaa litralta. Kiintiökaupan yhteydessä on leikattu puolet kiintiöstä valtiolle, joten ostaja on maksanut saamastaan litrasta arvonlisäveroineen noin 3 markkaa. Korkeimmat hinnat on maksettu Pohjanmaalla, missä ne ovat olleet keskimäärin noin 4,50 markkaa ostettua litraa kohti. Lapissa ja Kainuussa vastaavat hinnat ovat olleet keskimäärin 1,50 markkaa litraa kohti. Tilaansa kehittävien tuottajien tarve lisätä maidontuotantoa on edellyttänyt lisäkiintiöiden ostoa ja pitänyt kiintiöiden kysynnän korkeana. Valtiolle pidätetty osuus on kuoletettu, joten vain puolet kiintiöistä on ohjautunut jatkajille. Vuoden 1996 lopulla kiintiöiden hintataso on alentunut merkittävästi.

Maa- ja metsätalousministeriö on 12 päivänä maaliskuuta 1997 antanut päätöksen meijerimaidon viitemäärien siirtämisestä (219/1997). Sanotun päätöksen mukaan 1 päivänä heinäkuuta 1997 siirrytään osittain hallinnolliseen viitemäärien välitykseen.

## 2. Ehdotetut muutokset

### 2.1. Lisämaksun laiminlyönti

Maidon ostajalta peritään lisämaksua siltä osin, kuin maidon tuotanto on ylittänyt maidon tuottajalle vahvistetun maidon viitemäärän. Komission asetuksen (ETY) N:o 536/93 3 artiklan 4 kohdan mukaan lisämaksun velkaa oleva ostaja maksaa toimivaltaiselle toimielimelle velkaa olevan määrän jäsenvaltion määrättämiä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen. Velkaa oleva määrä on suoritettava vuosittain ennen 1 päivää syyskuuta. Jos maksun määräpäivää ei noudateta, velkasumma kasvaa vuosittain korkoa jäsenvaltion määräämän korkokannan mukaisesti. Viivästyneelle maksulle perittävä korko ei kuitenkaan saa olla pienempi, kuin se korko, jota jäsenvaltio soveltaa aiheuttomasti maksettujen maksujen takaisin perimisessä. Maidon ostajan on maksettava lisämaksu oma-aloitteisesti. Maitokiintiölain 8 §:n 1 momentti sisältää säännökset laiminlyödyille tai myöhästyneenä maksetuille lisämaksuille perittävästä maksun korotuksesta. Korotus on nykyisin yksi markka kuukaudessa kultaikin täydeltä sadalta markalta. Pykälän 2 momentin mukaan maksamatta jäänyttä lisä-

maksua perittäessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoitoimin annetussa laissa (367/1961) tai sen nojalla säädetään.

Maitokiintiölain 8 §:n 1 momenttia ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain (1556/1995) 2 §:n veronlisäystä koskevien säännösten kanssa.

### 2.2. Kansallinen varanto

Esityksessä ehdotetaan, että hallinnolliseen maidon viitemäärien välitykseen liittyvä maksuliikenne hoidettaisiin maatilatalouden kehittämisrahaston kautta. Hallinnollisesti järjestetyssä menettelyssä ostetaan ennakkomaksuista kertyvillä varoilla myynnissä olevia maidon viitemääriä kansalliseen varantoon, josta niitä myydään edelleen kyseisen ennakkomaksun maksaneille tuottajille. Viitemäärien välitysmenettelystä ei siten aiheudu rahaston varojen vähenemistä.

Lisäksi ehdotettujen muutosten tarkoituksena on mahdollistaa viitemäärien ostaminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla kansalliseen varantoon. Siihen käytettäisiin rahaston varoja noin 3,4 miljoonaa markkaa eli se määrä, joka jäi käyttämättä maitokiintiöiden vähentämiseen osoitetuista varoista. Näin muodostuvasta varannosta on tarkoitus palauttaa kiintiö ennalleen niille tuottajille, jotka ovat saaneet kansallisista tai EY:n varoista tuotantokasvoilla 1995/1996 ja 1996/1997 investointitukea.

Kiintiöiden siirto tuottajalta toiselle on arvonlisäveron alaista toimintaa. Tämän vuoksi maatilatalouden kehittämisrahaston on rekisteröidyttävä arvonlisäverovelvolliseksi.

Hallinnollisessa järjestelmässä maa- ja metsätalousministeriö määrää viitemäärän ostajalta perittävän ennakkomaksun suuruuden. Käytännössä maaseutuelinkeinopiirit huolehtivat kiintiöiden ostosta ja myynnistä.

Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 1 momentin mukaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoja saadaan käyttää maatilatalouden rakenteen parantamiseen, maaseutuelinkeinon edistämiseen, maaseudun elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen sekä näiden toimenpiteiden edistämiseen. Saman pykälän 2 momentin mukaan rahaston varojen käyttämisestä mainittuihin tarkoituksiin säädetään erikseen lailla. Rahaston varojen käyttäminen edellyttää niin ollen

lakiin otettavaa säännöstä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö sen jälkeen, kun valtioneuvoston raha-asiaivaliokunta on käsitellyt käyttösuunnitelmaa koskevan ehdotuksen. Käyttösuunnitelmasta tulee ilmetä arvioidut tulot ja menot pääryhmittäin. Suunnitelmaan voidaan liittää varojen käyttöä koskevia määräyksiä.

### 2.3. Muutoksenhaku

Hallintolainkäyttölaisissa (586/1996), joka tuli voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996, säädetään hallintolainkäytössä noudatettava menettelystä. Hyväksyessään hallituksen esityksen laiksi hallintolainkäytöstä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 217/1995 vp) eduskunta edellytti, että hallintolainkäyttölain tarkoituksen ja periaatteiden toteuttamiseksi kullakin hallinnon alalla erikseen tarkastetaan yhteistyössä hallintotuomioistuinkunnan ja oikeusministeriön kanssa voimassa oleviin lakeihin ja asetuksiin sisältyvät valitusmenettelysäännökset. Ne on tilanteen mukaan joko yhdenmukaisesti hallintolainkäyttölain kanssa poistettava tarpeettomina tai muutettava tarpeellisilta osin viittauksiksi hallintolainkäyttölain säännöksiin. Maitokiintiölain 11 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi hallintolainkäyttölain voimaantulosta johtuva tekninen muutos.

### 3. Esityksen vaikutukset

Hallinnolliseen kiintiökauppaan siirtyminen lisää jossain määrin maaseutuelinkeino-  
piirien tehtäviä.

Hallinnollinen hinta alentaa investojien kustannuksia ja parantaa siten kannattavan

toiminnan edellytyksiä. Toisaalta liian alhainen hinta saattaa alentaa luopumishalukkuutta ja hidastaa siten rakennekehitystä.

Kansallisen varannon muodostamiseen arvioidaan käytettävän maatilatalouden kehittämisrahaston varoja noin 3,4 miljoonaa markkaa.

Kiintiökauppojen maksuliikenne hoidettaisiin maatilatalouden kehittämisrahaston kautta.

### 4. Muita esitykseen liittyviä seikkoja

Huhtikuun 1 päivänä 1997 toteutettavasta viitemäärien sopeuttamisesta maakiintiöön aiheutuva viitemäärien alentuminen korvataan maidontuotantoa jatkaville tuottajille korottamalla 1.4.-31.12.1997 välisenä aikana väliaikaisesti maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen varatuista varoista maksettavaa maidon siirtymäkauden tuotantotukea 4 penniä kilolta. Korvaustaso muodostuu leikattua litraa kohti noin 65 penniksi litralta eli samaksi kuin käyttöön otettavassa osittain hallinnollisessa viitemäärien välityksessä.

### 5. Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

### 6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## Laki

### Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (355/1995) 8 §:n 1 momentti ja 11 §:n 3 momentti sekä  
*lisätään* lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

#### 3 luku

#### Erinäiset säännökset

#### 8 §

#### *Lisämaksun laiminlyönti*

Jollei maksuvelvollinen ole oma-aloitteisesti suorittanut maidon viitemäärän ylittämistä menevää lisämaksua tai jos maksua on suoritettu liian vähän, maksamatta jättämisen tai maksun viivästymisen vuoksi määrätään maksunlisäys. Maksunlisäys on määrätään Suomen Pankin vuosittain vahvista- ma viivästyskoron viitekorko lisättynä yhdeksällä prosenttiyksiköllä. Se on kuitenkin vähintään 20 markkaa. Maksunlisäys laske- taan maksulle täysin markoin siten, että täy- det markat ylittävää osuutta ei oteta huo- mioon.

#### 8 a §

#### *Kansallinen varanto*

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maidon viitemäärien välit- tämiseen maidontuottajille kansallisesta va-

rannosta siten, että viitemääriä myytäessä ostajilta peritään ennakkomaksu ja rahastoon tuloutetut ennakkomaksut käytetään vastaa- van suuruisen viitemäärien ostamiseen va- rantoon.

Myös muissa kuin 1 momentissa tarkoite- tuissa tapauksissa maidon viitemääriä voi- daan ostaa kansalliseen varantoon maatilata- louden kehittämisrahaston varoilla. Varan- toon ostettuja viitemääriä voidaan tällöin luovuttaa edelleen tuottajille siten kuin asianomaisen ministeriön päätöksellä tar- kemmin säädetään.

#### 11 §

#### *Muutoksenhaku*

Valituslautakunnan sekä asianomaisen mi- nisteriön päätökseen saa hakea muutosta va- littamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttö- laissa (586/1996) säädetään. Valituslautakun- nan päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslu- van. Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlai- sissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yh- tenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia

korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi jollei valitusviranomainen toisin päättä.  
taikka jos luvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslautakunnan päätöstä on Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kuuta 19 .

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1997

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

## Laki

### Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (355/1995) 8 §:n 1 momentti ja 11 §:n 3 momentti sekä

*lisätään* lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

#### Voimassa oleva laki

#### 3 luku

#### Erinäiset säännökset

#### 8 §

#### *Lisämaksun laiminlyönti*

Jollei maksuvelvollinen ole suorittanut lisämaksua tai jos maksua on suoritettu liian vähän, maksuvelvollisen on maksettava laiminlyödyille määrälle maksunlisäystä yksi markka kultakin täydeltä sadalta markalta jokaiselta alkavalta kalenterikuukaudelta sen kuukauden alusta, jona maksu olisi tullut suorittaa, eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun, tai jos maksu on jo suoritettu, suorituspäivää edeltävän kuukauden loppuun.

#### Ehdotus

#### 3 luku

#### Erinäiset säännökset

#### 8 §

#### *Lisämaksun laiminlyönti*

Jollei maksuvelvollinen ole *omaloitteisesti* suorittanut maidon viitemäärän ylittämistä menevää lisämaksua tai jos maksua on suoritettu liian vähän, *maksamatta jättämisen tai maksun viivästymisen vuoksi määrätään maksunlisäys. Maksunlisäys on määrätään Suomen Pankin vuosittain vahvistama viivästyskoron viitekorko lisättynä yhdeksällä prosenttiyksiköllä. Se on kuitenkin vähintään 20 markkaa. Maksunlisäys lasketaan maksulle täysin markoin siten, että täydet markat ylittävää osuutta ei oteta huomioon.*

---

#### 8 a §

#### *Kansallinen varanto*

*Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maidon viitemäärien välittämiseen maidontuottajille kansallisesta varannosta siten, että viitemääriä myytäessä ostajilta peritään ennakkomaksu ja rahastoon tuloutetut ennakkomaksut käytetään vastaavan suuruisten viitemäärien ostamiseen varantoon.*

*Myös muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa maidon viitemääriä voi-*

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

*daan ostaa kansalliseen varantoon maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla. Varantoon ostettuja viitemääriä voidaan tällöin luovuttaa edelleen tuottajille siten kuin asianomaisen ministeriön päätöksellä tarkemmin säädetään.*

11 §

*Muutoksenhaku*

Valituslautakunnan sekä maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään. Valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi taikka jos luvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslautakunnan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin päätä.

Valituslautakunnan sekä *asianomaisen ministeriön* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin *hallintolainkäyttölaissa (586/1996)* säädetään. Valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi taikka jos luvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslautakunnan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin päätä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-  
ta 19 .*